Таксена плаћена у готову

НОВИ САД
петак
10 Фебруар 1939
Година V
Бр. 34 (1.113)

ДАН

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦАЦКОВИЋ

Независни информативни дневник
Излази свакодневно осим понедељника
Примерак 1 дин.
Месечна претплата 20 д. за земљу 50 за иностранство
Огласи по тарифи

Редакција и администрација: Краља Александра. 7. — Телефони ; 21-06. — 2 — 21 05 Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду број 58.460. — Поштански фах број 178. —8. — Рукописи се не враћају

У Риму тврде да француско-британсјски војни савез предвиђа нападачки рат против ауторритативних држава

Рим. 9 фебруара. (А.А.) — Агенција Стефани јављa:

„Информационе Дипломатика" објављује следећу ћу ноту:

„У римским одговорним круговима говор који је г. г. Чемберлен одржао по питању тесне политичке и војне сарадње између Фрафранцуске и Велике Британије није изазвао никакво изненађење. Г. Чемберлерлен је већ приликом свога боравка у Риму, а исто тако и пре тога, у својојим говорима одржаним у парламенту већ дао сличне изјаве-

„Француски антифашистички кругови, који у своме одушевљењу, може бити претерују, објавили су како је у Италији завладало право запрепашћење после ове најновије изјаве г. Чемберлена. Италија ни најмање није била запрепашћена и утучена, јер је она већ одавно, а не од јуче, свесна да постоји прави војнички савез између Француске и Велике Британије и да је тај савез стваран. Природа тога француско-британског војног савеза је одбрамбена, али при свему томе не треба се заваравати тим појмом „одбрамбен". Оно што је главно јесте то да француско-британски војни савез предвиђа превентинтиван или нападачки рат против ауторгоритативних држава. За овај моменат па то је од пресудне важности, јер аксако то не би било, онда италијанско-бр-британски споразум од 16 априла и (и француско-немачки споразум од 6 де децембра прошле године не би имали ни свој резон. Па, ипак, погрешно би би било да се у будућност гледа са некомком сигурношћу, при свему томе што то италијански одговорни кругови сматратрају да је потребно да се настави са са политиком мира, јер Италија зна да јој је нужно да у сваком погледеду своју нацију опреми. Тај напопор биће извршен".

—о—

Г. Негрин

ће на положају претседника владе остати до последњег републиканског борца

Ле Пертис, 9 фебруара. (А.А.) — Авас јавља:

Из блиске околине претседника републиканске владе г. Негрина поново се изјављује да његов прелазак у Француску ниуком случају не значи да је он напустио дужност претседника владе. Г. Негрин ће на своме положају остати до последњег републиканског борца.

Пертус, 9 фебруара. (А.А.) — Нарочити дописник Аваса јавља:

Сазнаје се да ће претседник владе г. Негрин авионом одлетети за Валенсију, после прелаза републиканских трупа на француску територију.

Пертус, 9 фебруара. (А.А.) — Авас јавља:

Упорно су кружили гласови да је г. Негрин поднео оставку.

Упитан од претставника Аваса, министар пољопривреде републиканске Шпаније демантовао је ове гласове.

Пертус, 9 фебруара. (А.А.) — Авас јавља:

Долазак републиканске владе и централног генералштаба изазвао је велико интересовање међу становништвом. Појачане су мере предострожности, а око двеју кућа, у којима се су сместили министри и официри, постављена нарочита стража.

—о—

ДИСКУСИЈА ПО ШПАНСКОМ ПИТАЊУ НАСТАВИЋЕ СЕ У ПЕТАК

Лондон, 9 фебруара. (А.А.) — ДНБ јавља:

Влада ће одржати седницу у петак, на којој ће наставити дискусију, отпочету јуче, по шпанском питању.

Г. Берар сматра да ће Париз у најкраћем времену признати владу генерерала Франка

Париз, 9 фебруара. (А. А.) Авас јавља:

Према обавештењима од посланика који су у кулоарима парламента разговарали са г. Леоном Бераром, потврђује се да ће се г. Берар вратити у Бургос, где ће преговарати са г. Франконком о условима под којима би могли бити званично успостављени дипципломатски односи између Париза и и Бургоса.

Г. Берар о сматра да до признања „де јуре" в. владе у Бургосу треба да дође у најнајкраћем року.

Г. Иван Мештровић конферише са претставницима Општине и Матице српске у вези са подизањем споменика Светозару Милетићу

Данас пре подне допутовао је у Нови Сад велики југословенски уметник г. Иван Мештровић. На железничкој станици г. Мештровића су дочекали г.г. Коста Миросављевић претседник општине, др. Александар Моч, претседник Матице Српске, др. Никола Милутиновић, секретар Матице српске, Предраг Клицин, начелник Општег одељења градског поглаврства.

Како сазнајемо, долазак г. Ивана Мештровића је у вези са подизањем споменика великом Војвођанину др. Светозару Милетићу. Као што је познато, Матица српска рукује са фондом за подизање споменика. Фонд износи око 800.000 динара. Према одлуци Градског већа, споменик ће се подићи на Тргу Ослобођења, пред банском палатом.

Данас пре подне, г. Мештровић је разгледао место где ће се подићи споменик. Потом је одржао конференцију са претставницима општине и Матице српске.

У аутомобилској несрећи у близини Инђије

Тешко је повређено

неколико угледних Новосађана

Инђија, 9 фебруара. — Јутрос, у великој магли, дошло је до тешке аутомобилске несреће у близини општине Инђија. Око 4 4 километара удаљено од општине сударили су се два аутомобила. Била је је велика магла, око 9 часова, када је до судара дошло. Аутомобил, власништво г. Милана Попова, чији је шофер, како изгледа, био пијан, налетео је на аутомобил 63-VIII, који је власништво фирме Котас и Кремпасваски, из Новог Сада.

Како је жандармерија установила, аутомобил б број 217 возио је непрописном страном и услед велике магле несрећреће се није могла избећи.

Том приликом тешко је повређен г. Јосиф ВајВајс, чиновник фабрике кабела, Стеваеван Котас, трговац, Алберт Кремпампарски, трговац и Алберт Хајнцл, приватни чиновник. Најтеже је повређен г. Вајс, који је морао бити пренесен у Државну болницу.

У аутомобилу г. Попова налазили су се, сем власника г. Милана Попова, и познати новосадски трговац г. Милош Ралетић, који су, како се тврди ,такође повређени, али детаљних података још нема.

Том приликом дошло је и до лакшег судара аутомобила који су возили чланове депутације ЈРЗ. Аутомобили су оштећени, а путници, који су остали неповређени, продужили су пут возом.

Депутација чланова ЈРЗ из Новог Сада позива претседника владе г. Цветковића на јубиларну Народну забаву

Јутрос о 8 и по часова, једна већа група чланова ЈРЗ из Новог Сада и околине пошла је аутомобилима у Београд. У овој групи налазили су се г. г. Александар Милић народни посланик Сремскокарловачког среза, Ђока Дунђерски, индустријалац, др. Обрад Милутиновић, потпретседник Месног одбора ЈРЗ, Јован Ђулум, претседник српско-православне црквене општине, Душан Ковачевић, економ, Милан Попов, трговац, Радмило Живаловић, секретар Месног одбора ЈРЗ и друге истакнуте личности.

Пошло је свега пет аутомобила.

Ова велика депутација посетиће министра пресвете г. Стевана Ћирића, те ће на челу са г. Ћирићем, замолити претседника владе г. Драгишу Цветковића да учествује на педесетој јубиларној Народној забави, коју приређује Месни одбор ЈРЗ. Депутација ће позвати на Народну забаву г. г. инж. Николу Бешлића, министра пољопривреде, Јеврема Томића, министра трговине, и друге политичке истакнуте личности.

Оштар сукоб између совјетских и јапанских војника на граници Манцукоа

Москва, 9, 9 фебруара. (А.А.) Рајтер јавља:

У званичном саопштењу совјетске владе, које је издато синоћ, вели се да је до дошло до сукоба између совјетске пограничне страже и јапанских војника на граници Манцукоа. Сукоб се десио на реци Аргун и, како се јавља, погинуло је и рањено 15 јапанаца.

О нашој културној пропаганди

У иноземству морао је сваки грађанин, или требао, да размисли поводом италијанских културних манифестација у Југославији и недавне вести да смо и ми неке наше радио-певаче послали у Италију, — ради наше културне репрезентације ваљда, — те и томе како и на који начин треба ми да вршимо културну пропаганду у страном, културном свету.

Као што се сви ми добро сећамо, италијанска културна пропаганда, — која је код нас веома активна, — приредила је, прошле године, грандиозну Изложбу италијанског портрета кроз векове. На тој изложби смо видели не сва, истина, али скоро сва најбоља дела најславнијих италијанских сликара и вајара. Ту, скоро, у Београду, приређена је и веома успела Изложба италијанске књиге, која је сада отворена и у Загребу, и коју су сви хрватски кругови, без изузетка, — нарочито дневна штампа, — поздравили са највећим комплиментима италијанској култури. О значају те изложбе је „Хрватски дневник" објавио један чланак који сваки Србин, Хрват и Словенац без предомишљања може да потпише.

Ми, свакако ,нисмо нација која на културном пољу Европе игра сасвим подређену, последњу, улогу. Цела Европа дивила се, и диви се и данас, на пример, генијалним скулпторским радовима нашега вајара Мештровића. Скулптор Роксандић му је скоро раван по концепцијама, иако нешто ближи и приступачнијим широким масама. И у другим областима уметности и науке, да покажемо наша културна блага, онда смо, свакако, требали да приредимо изложбу целокупних дела, на пример, Мештровића или Томе Росандића, или изложбу југословенске скулптуре ,или изложбу југословенског сликарства.

Место свега тога, неки дан смо читали да, после италијанске Изложбе портрета кроз векове, после Изложбе италијанске књиге, у Италију, као ваљда неки наши културни амбасадори, путују радио-певачи г. Раша Раденковић и његов пратилац, које познајемо као добре певаче наших народних месама. Ако треба они да репрезентују нашу културу у Италији, ако они имају неку културну мисију у Италији, ак оони треба да покажу шта смо ми, до данас, створили на културном пољу, онда је требало њима онемогућити пут у Италију, да не би у Италији, можда случајно, схватили да ми на тај начин желимо да узајамно мењамо наша културна блага и добра. Јер, ван сваке сумње, ми на културном пољу имамо да покажемо Италији вредности од далеко замашнијег значаја и од далеко веће важности него што су можда одлични интерпретатори наших народних песама.

Истина је, радио-певачи путују у Италију по позиву. Тако смо барем у новинама прочитали. Позвао их је један угледан италијански функционер. И требали су се позиву одазвати. Али, свакако је незгодан моменат да путују баш сада, после ове две италијанске културне манифестације, на којима је овако сјајно репрезентована италијанска култура.

Када већ нећемо наше Министарство за националну пропаганду, које би првенствено требало да води бригу о достојном репрезентовању нашег народа и наше државе у иноземству,, нарочито у западним културним државама, које су ризнице културе и цивилизације, онда би га требало да што пре оснујемо.

А док га не добијемо, о томе би требало да поведе рачуна и Уметничко одељење нашег Министарства просвете. Уколико та материја није стављена у надлежност Министарства просвете, требало би донети у томе правцу потребне законске одредбе.

Добро је што је сада на челу Министарства просвете г. Стеван Ћирић, који, као што је познато, има разумевања за ствари овакве природе и који то сада осећа више него можда ико од нас.

Јер, несумњиво, и у културној пропаганди и репрезентовању, ако ништа друго, треба да постоји известан ред ствари, ранг и систем".

М. С.

Влада не мисли да ликвидира Батина предузећа у Мађарској

Велики протестни збор мађарских обућара против Бате

Будимпешта, фебруара. — На седници занатлиске корпорације у Будимпешти прошле недеље је поново приређен бурни протест против Батине продукције у Мађарској. Говорници су се, у име 40.000 чланова својих заната, жалили да због Батине конкуренције немају одговарајућег удела у јавним лиферацијама. Говорници су истакли да тој досадашњој протестној скупштини присуствују делегати 86 мађарских градова. Примљена резолуција захтева моментану ликвидацију Батиних предузећа, која су после окупације остала на територији мађарске државе

Ти протести су утолико значајнији што је приликом недавне интерпелације у парламенту министар трговине г. Кундер реално одговорио на све нападаје и што је и министар Јарош потврдио да је рад предузећа настављен на директан захтев удружене мађарске странке. Кад би предузеће обуставило рад, у Новим Замцима и околини би хиљаду радника изгубило посао, што значи да би с члановима породице око пет хиљада душа било без хлеба. Мађарске власти нису сада у стању да им набаве друго запослење. Министар Кундер је специјално нагласно да повереници владе пазе да се израђује само роба доброг квалитета и побио је гласове да Батина предузећа не могу конкурисати обући која се израђује у Мађарској. Даље је подвукао да предузеће још увек ради претежно с ческо-словачким капиталом, што се данас само може поздравити.

Из свега се може закључити да одговорни кругови у Мађарској заузимају у тој ствари сасвим друго становиште него неки занесењаци из удружења обућара, на чије чело се поставио поланик г. Тоблер, који се већ две деценије труди да оштети чешко-словачке интересе.

Посланик Силе говори о духу слободе у Горњој земљи

Будимпешта, 9 фебруара. — Пре неколико дана се преко сто чланова горњег дома састало на пријатељској вечери, којој су присуствовали и бивши претседник владе г. Ђула Кароји, бивши министар иностраних дела Калман Кања и бивши члан чешко-словачког парламента Геза Силе, који је после окупације наименован у Мађарској за тајног саветника и члана горњег дома. Главни говор је одржао гроф Кароји, који је нагласио да Мађарска треба парламентарну владу и да горњи дом пази да та влада постоји. Посланичка скупштина и горњи дом не желе да сметају реформама, али пазе на то да се остваре у оквиру устава.

Излагање грофа Карољија је било донекле заоштрено против стремљења претседника владе г. Имредија. На крају је узео реч и Геза Силе, који је исто тако подвлачио потребу парламентарног режима: „Говори ли се о духу горње земље, морам изјавити да знам само један дух топ краја: то је дух слободе!" — Заста је драгоцено признање Гезе Силе у погледу духа који је раније владао у горњој земљи.

Совјетска Унија се изолира и утврђује

Берлин, 9 фебруара. — Немачки листови јављају из Москве да Совјетска Унија, упоредо с изградњом своје ратне флоте, необично јако утврђује своје приморје и да при том највећу пажњу поклања обалским батеријама. Немачки листови цитирају вест совјетског поморског весника „Красниј Флот" према којој су у последње време предузети велики радови на утврђењу обале на Далеком Истоку, као и црноморске обале, обале Барентсовог Мора и балтичке обале. Важна ратна лука Мурманск је опкољена многим утврђењима, који је бране од нападаја с мора. Посада у тим утврђењима стално вежба, јер је констатовано да треба надокнадити многе недостатке, нарочито што се тиче сарадње између артилерије и авијације.

БОРАВАК Г. ДР. ИРИНЕЈА, ЕПИСКОПА БАЧКОГ У ВЕЛ. БРИТАНИЈИ, ФРАНЦУСКОЈ И РУМУНИЈИ

„Дан" је јуче забележио вест да се г. др. Иринеј, епископ бачки, вратио из Лондона, где је боравио неколико дана, на заседању Управног одбора Светског савеза цркава, коме је он претседавао, заједно са једним норвешким бискупом, који је истовремено почасни потпретседник Савеза.

На дневном реду су расправљана, углавном интерна питања Савеза. У првом реду, генерални секретар Савеза г. Анрио је поднео реферат о мерама које су предузете ради спровођења у живот закључака Конгреса у Ларвику (Норвешка), из прошлог лета. Затим, поднесени су реферати појединих интернационалних секретара, специјално о заседању Балканске групе у Софији, пре кратког времена, који је поднео г. Цанков. Претресано је и питање стања у појединим земљама, нарочито у Чешко-Словачкој после решења Судетског питања.

За време боравка у Лондону, г. др. Иринеј био једанпут и гост архиепископа Кентерберијског врховног верског поглавара англиканске цркве, с којим је опширно претресао питање зближења православне и англиканске цркве, као и скорој посети поглавара англиканске цркве православној у Југославији.

После боравка у Лондону, г. др. Иринеј је присуствовао заседању једне нове црквене организације,, која је настала фузионисањем две раније, чија је, у главном, задаћа социално старање цркава. Том заседању, које је одржано у соби у којој се родио Луј Четрнајсти и у којој је потписан Сен-Жерменски Мир, 1919, претседавао је архиепископ од Јорка. У Паризу је г. др. Иринеј одржао једну проповед у једној од највећих протестантских цркви.

Приликом заседања у Лондону, а и у Сен-Жермену, расправљано је и питање помоћи избеглицама, специјално избеглицама Јеврејима, и то нарочито оним Јеврејима који су напустили своју веру, и прешли у хришћанство,, који живе у највећој беди, јер их не признају ни Хришћани својима, а ни Јевреји.

После доласка у Југославију, г. др. Иринеј је отпутовао одмах у Темишвар, ради обиласка тамошње наше дијецезе чији је он администратор. Пошто је обишао све наше просветне, верске и културне установе, г. др. Иринеј се вратио у Београд, где је г. Стевана Ћирића, Министра просвете замолио да се у нашу гимназију у Темишвару упуте два нова наставника, које плаћа наша држава.

—o—

ИЗВОЗ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ СВИЊА У МЕСЕЦУ ФЕБРУАРУ

Београд, 9 фебруара. — Како се из стручних кругова сазнаје' у току месеца фебруара моћи ће се у Немачку и Чешко-Словачку извести за 72 од сто мање живих свиња из Југославије, него у јануару и децембру. Тако предвиђају конвенције које се између наше Краљевине с једне стране и Рајха и Чешко-словачке с друге стране склопљене у погледу извоза свиња. У месецу фебруару ће југословенски извозници свиња моћи недељно да лиферују на бечку сточну пијацу по 1000, а на прашку 1600 комада живих угојених свиња. У децембру је извоз југословенски свиња на бечку пијацу износио недељно по 3125 живих свиња. *(Дан)*

Предавање г. др. Владимира Маргана у Новом Саду

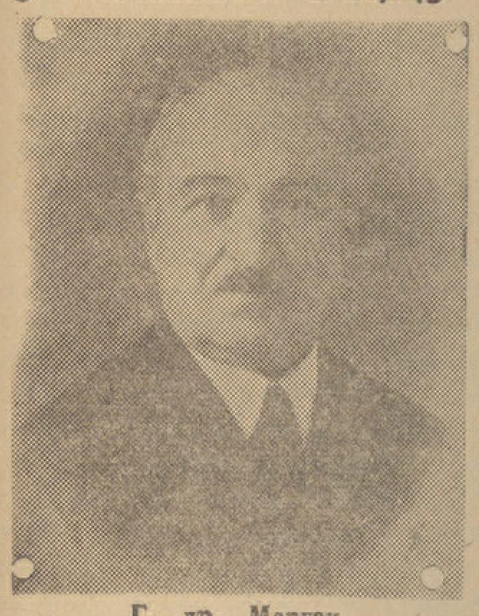

Г. др. Марган

Као што смо јавили, данас, у четвртак ,обавиће се свечано отварање Омладинског народног универзитета. Прво предавање одржаће г. Владимир Марган о теми: Ред и рад. Предавање ће се одржати у 18 часова, у свечаној дворани Банске управе. Г. др. Марган је познати наш јавни радник и публициста. За његово предавање влада велико интересовање у свима слојевима новосадске публике, те се очекује да ће предавање бити одлично посећено. Своје предавање г. др. Марган ће посветити проблему војвођанског наталитета, популације, колонизације и положају омладине према овим питањима. Приступ је слободан и бесплатан

Трговци плаћају за а пшеницу веће цене него П Призад

Већ у почетку новембра прошле године, могло се приметити да житарски трговци и извозници житних производа плаћају пољопривредницима прилично веће цене за пшеницу, него што плаћа Призад. То је карактеристика данашњег стања на пољу житарске трговине, која ранијих година није била примећивана. У приватној трговини плаћа се пшеница скупље, премда Призад плаћа одговарајуће, реалне цене, имајући у виду, у првом реду, интересе наших произвођача пшенице, а и ниске цене на светским тржиштима.

У другој половини јануара ове године, разлика између цене коју су плаћали трговци и коју даје Призад, била је знатно већа, тим пре што је Призад смањио цену пшеници.

Тако данас у Војводини за првокласну пшеницу трговци и извозници плаћају 10—12 динара више по метричкој центи него Призад. Код јужносрбијанске пшенице та разлика је још већа, она износи 20 динара. Ова појава је занимљива и важна за нашу пољопривредну и житарску трговину. Јер баш сада се води полемика о томе, колико, уствари, износи, целокупна наша резерва у пшеници до идуће жетве.

Према подацима министарства пољопривреде, укупна производња југословенске пшенице износила је у кампањи 19: 1938 305.000 вагона. Од тога вишак шак износи 75.000 вагона. Од ове количинечине моћи ће се у иностранству, сходнсодно конвенцијама са страним земљамљама, пласирати још 25.000 вагона југоју̂гословенске пшенице, док ће се осталстала количина пшенице морати да пла пласира на домаћим тржиштима.

Призад јед је недавно био принуђен, с обзиром ум на знатно опадање цена на међународним тржиштима, да смањи цену ену југословенској пшеници за 20 динаринара по метричкој центи. Карактеристистично је за данашње стање на југослословенском пшеничном тржишту још ош и то ,што је понуда у пшеници ци последњих недеља много опала. Пољоољопривредници који имају веће резерверве не хитају много са продајом. О Они чекају да ће се у рано пролећлеће цене пшенице знатно повисити.

Трговци ии и млинови у Југославији данас распололажу са минималним количинама пшпшенице. Не само пољопривредници, не него и трговци убеђени су да ће се ц цене пшенице на прагу нове жетве је у великој мери повисити и тиме се м може објаснити данашња ситуација на на житној пијаци.

—o—

На изборима за Савет Православне црквене општине у Петровграду победила је листа г. Светозара Цветкова

Петровград, 9 фебруара. — Обављени су избори за Савет Српске православне црквене општине у Петровграду. Биле су истакнуте две листе: листа г. Саве Туринског, ратара, на којој се налазио и досадашњи претседник г. др. Пера Ерделанов, и листа г. Светозара Цветкова, градског благајника.

Гласање је почело у 10 часова пре подне, у дворани Православне црквене општине, а трајало је до 19 часова. Одзив гласача је био доста слаб. Гласало је свега око 35 од сто од уписаних гласача. Победила је листа г. Светозара Цветкова са 948:134.

Нову управу сачињавају: гг. Светозар Цветков, градски благајник, Милош Николић, адвокат, Миливој Гардиновачки, Душан Вуков, Вељко Рацков, Стева Срђанов, Миливој Кирћански, ратари, Сима Попов, свештеник, Жива Цветков, Милан Воргић, Ђура Вуков, Никола Мађаров, Мита Цвејић, Жива Тодоров, Жива Милић, Веселин Ђукић, Јова Миланов, Лаза Мађаров, Миливој Грубачки, Иса Радованчев, Јова Цвејић, Воја Ђукић, Светозар Јанкаидац, Тоша Берберски, Иван Аћин, Стева Стајић, ратари, Паја Крижанов, градски финансиски саветник у пензији, Сава Граор, Живанко Радованчев, Душан Паја Ђурчин, Жива Арсенов,, Веселин Радованчев, ратари, Мирослав Васиљевић, гостионичар, Милан Миланов Левајић, трговац, Живојин Терзин, трговац, Душан Лалетин,, ратар, Мита Даников, папуција, Душан Попов, ратар, Драгољуб Илић, инжињер, Јоца Цвејанов, ратар, Чеда Гардиновачки, Сава Вуков, Душан Латовљев, Стева Гардиновачки-Булин, Милорад Грозданов, Чедомир Грубачки, Кузман Нићетин, Александар Милин, ратари, др. Коста Ђурић, професор, Никола Гаврилов, ковач, др. Каменко Алексић, лекар, Веселин Гардиновачки, трговац, Александар Рацков, градски саветник, Милорад Цветков, директор филијале Бановинске штедионице, Миливој Микалачки, опанчар, Душан Димић, ко..., Јоца Константиновић, ратар, Стева Ђукић-Смиљанов, Душан Радованчев и Јоца Димитријевић, ратари. *(Дан)*

Фабрике уља повисиле откупну цену сунцокрету

Петровград, 9 фебруара. — Према информацијама Пољопривредног Удружења за Банат у Петровграду, фабрике уља у нашој држави споразумеле су се да повисе откупну цену сунцокрету у овој години. Министарство пољопривреде установило је овогодишњу минималну откупну цену у висини од 170 дин. за метричку центу са одбитком 10 од сто, а фабрике су решиле да ће плаћати 190 дин. без одбитка. Изгледа да су фабрике донеле ову одлуку због тога што су произвођачи ове године показивали доста слабо интересовање за контрахирање, због лошег искуства из прошле године.

Промет некретнина у Суботици у прошлој години био је жив

Суботица, 9, 9 фебруара. — Старешина Среског судуда г. Предраг Јовановић саставио је с статистику о промету некретнина у С. Суботици у току 1938 године. Прошле ге године је ступио, као што је познато, на на снагу Закон о ограничењу слободногног распо агања некретнинама у овим кр крајевима, па се сада води тачна статистистика не само о промени власника већ ећ и о цени продаје.

Среском су. суду стигло је прошле године 2708 молмолби за промену власништва некретнина. I. Продато је 674 кућа и 3774 каатастартарска јутра земље, у вредности од 78,578,531.449 динара. Ову вредност није ут утврдио Срески суд, већ је свота навеведена у купопродајним уговорима.

Срески суд д у Суботици имао је прошле године з знатно више посла но раније. Извршитељи су извршили 3398 пленидби, доцок је 1937 године било само 2857. Н Највише посла било је у грунтовници, , где је прото олисано 10.405 списа. . Суд је издао, осим тога 1225 платежниних налога. Одржано је суђење у грађанском суду у 2855 случајева

—o—

АКЦИЈА КУЛУЛТУРБУНДА У СРЕМУ ИУ И БОСНИ

Акција Кулултурбунда узима све веће размере, нарочито у Срему и Босни. Ових дана је је основан пододбор Културбунда у С Сарајеву. Оснивачку скуп штину сазвао о је инж. г. Јохан Шанк. Уписало се о око 70 чланова. Изабрана је управа нана челу са г. Даниелом Циракием. Ре Решено је да новооснован пододбор пририступи оснивању библиотеке. Омладина Културбунда ће приређивати свакаке недеље састанке ради културвисања а немачке песме и игре.

БАН. Г. СВ. РАЈИЋ У БЕОГРАДУ

Бан г. Светислав Рајић отпутовао је јутрос у Београд.

—o—

Ситуација на новосадским пијацама: мала понуда, мала тражња, цене — високе

Данас је на великој пијаци била мала понуда и мала тражња. Тако је било и на живинској и рибљој пијаци. На зеленој пијаци од зимских намирница зрео пасуљ се могао купити килограм од 3 до 6 динара, зрело сочиво по 5—8 динара, зрео грашак од 6 до 10 динара, кисео купус од 2 до 3 динара. Купус у главицама по комаду се продавао од 0.50 до 1 динара, кромпир килограм 1 до 1.50 динара, шпанаћ од 2.50 до 5 динара, кељ главица 0.50 до 1.25, келераба од 1 до 2 динара, црни лук 2.50 до 3.50, бели лук 2.50 до 4 и зелена салата 0.50 до 1 динара.

Млеко се продавало литра 2 до 2.50 овчији сир килограм 20 до 24 динара, јаје по комаду 0.50 до 0.75 динара. Бео хлеб 2.25 до 2.50 и црни хлеб 2 динара.

На живинској пијаци цене су биле високе; тако су се мали пилићи продавали пар по 15 до 30 динара, крупна живина 35 до 50 динара, гуске 50 до 70 динара, патака је било врло мало, пар се продавао по 35 до 45 динара. Ћурке пар 70 до 120 динара, кљукане гуске и патке по килограму 8.50 до 9.50 динара.

На рибљој пијаци килограм шарана се продавао по 8 до 12 динара, сом по 10 до 25, штука 6 до 10, смуђ 10 до 25 и кечига 20 до 30 динара.

—o—

Директор петровградске гимназије г. Симић задовољан успехом на крају првог полугодишта

Петровград, 9 фебруара. — У Државној реалној гимназији у Петровграду на крају првог полугодишта од 1068 ученика удаљено је због неуспеха 11. Без и једне слабе оцене прошло је 743 ученика, од којих 78 са одличним, 304 са врлодобрим и 361 са добрим успехом. Са слабим оценама завршило је полугодиште 324 и неоцењен је један ученик. Слабу оцену из по једног предмета има 164 из по два 82 и из по три и више предмета 78 ученика. Проценат успеха је повољан и одговара прошлогодишњем а повећаће се као и редовно на крају школске године. Директор гимназије г. Драгомир Симић задовољан је са успехом ученика, како у погледу учења, тако и у погледу владања, пошто у првом полугодишту није због дисциплинске кривице удаљен ни један ученик. *(Дан)*

ОДЛОМЦИ ИЗ ПРОШЛОСТИ СРПСКЕ ВОЈВОДИНЕ

Војвођански Срби су активно учествовали у истеривању Турака из Средње Европе

У победоносном освајању Будима учествовали су многи српски ратници

2

Турци су већ у почетку 1684 наслутили да ће снажна аустриска војска покушати да на сваки начин јуриша и освоји Будим и Турке протера далеко на југ. У међувремену, хришћанска војска, под вођством аустриске царске армије, имала је неколико лепих успеха у околини Будима и у северозападној Мађарској. Турке је обузела паника. Али игру нису хтели ипак да изгубе олако и очајнички су се бранили од напада хришћанских ратника.

И тадањи главни заповедник турских трупа, које су поселе Будим, стари, седобради Абдурахман-паша, предузео је опсежне мере да се велика и једна од најјачих тврђава у Европи што више утврди и обезбеди још за читав низ година од освајања од стране непријатеља. Султан је у ту сврху слао из Цариграда читава кола злата, оружја и муниције и Турци су радили упорно на јачању будимског града дању и ноћу.

У то време у Будиму је стално гарнинизонирало преко 10.000 турских ратника и велики број официра. Опсада Будима је почела већ 1684, али је дуго остала без и најмањег успеха. Турци су се очајнички и заиста храбро борили против јуриша армије аустриског надвојводе Карла, који је пред Будимом држао око 80.000 одличних ратника. У њиховим редовима налазио се и велики број Срба из целе Војводине. Поред тога, ту су се могли приметити и многобројни добровољци из многих држава нашег континента. Немци, Шпанци, Швећани и Французи су такође имали заслуга за доцније освајање Будима и прочишћавање Средње Европе од турске најезде.

Неки саветодавци аустриског цара Леополда упорно су у то време предлагали цару да склопи мир са Турцима, јер нема нимало изгледа да ће се Турци покорити и ускоро истерати из Европе. Али цар је био одлучно против мира са Турцима. И борба је пуном жестином продужена.

Срби, Бачвани, Барањци, многи Банаћани из околине Темишвара и Сремци, свесрдно су помагали надвојводи Карлу у борбама за освајање великог мађарског града, Будима. Доцније је сам цар Леополд одао нарочито признање српским борцима, који су учествовали до краја у дуготрајном јуришању на Будим, који је пуне две године изгледао неосвојив.

После тешких борби и нарочито великих губитака код Турака, аустриски војсковођа Карло је, најзад, заузео 2 септембра 1686 општим нападом Будим. Мора се признати да су Турци до последњег тренутка храбро и пожртвовано бранили горду и јаку тврђаву, али је непријатељ био у великој надмоћности. И морално и материјално, хришћани су ту били у преимућству. Турци су бранили оно што им није никада припадало, а хришћански борци су хтели да ослободе хришћанске области Средње Европе од турске напасти и зулума.

На ратишту је остало безброј мртвих Турака, а у борбама је погинуо и сам командант тврђаве, храбри турски војсковођа Абдурахман-паша.

Кад је велики везир, кога је послао султан право из Цариграда према Будиму, да помогне Абдурахман-паши у одбрани Будима, још пре освајања града покушао да пробије линије снажног хришћанског фронта од 80.000 војника, није могао да успе. Тако се великом везиру није дало да дође у додир са Абдурахман-пашом за све време док је Будим био опседнут.

Видевши да је Будим за Турке за сва времена изгубљен, велики везир се са својом прилично великом војском брзим маршем повукао према Осеку, у намери да се споји са осталим турским армијама на југу бивше Хабсбуршке монархије и отуда покуша поновно освајање Средње Европе.

Освајање Будима је важан датум у историји Средње Европе седамнаестог века. Европа је цела одахнула кад је чула да је надвојвода Карло успео не само да освоји Будим, него да очисти од турских пукова и велики део пештанске и бачке жупаније. И тако су после освајања Будима Аустријанци дошли у непосредан додир са бачким, барањским и банатским Србима.

За војвођанске Србе из 17 века била је сјајна победа хришћанског оружја важна, повољна ствар. Они су имали пуно изгледа да почну да живе мирнијим, сталоженијим животом и да се ослобођени турског ига, сасвим посвете свом раду, пољопривреди и сточарству. Надали су се да ће аустриски цар и бечка камарила умети да цене велике заслуге српских добровољаца из целе српске Војводине, који су несебично и као прави хероји давали своје животе за ослобођење мађарског града Будима. Али њих је при томе руководила нада и жеља да ће, истеривањем Турака из Будима, доћи ускоро и до ослобођења Војводине, чији су праседеоци били увек и само Срби.

Још пре него што је освојен био Будим од стране хришћанске војске, банатски Срби су упутили једног свог угледног претставника, Новака Петровића, кога је одмах примио цар Леополд. Цар га је веома срдачно дочекао и пажљиво саслушао његова излагања. Новак Петровић је, у име великог броја банатских Срба из темишварског дисктрикта, понудио цару 3000 Срба, који ће се добровољно ставити под царску управу и заставу и ратовати заједно са Аустријанцима против Турака.

Цар Леополд је изнео предлог Новака Петровића пред дворски ратни савет и овај је брзо и једногласно усвојио предлог банатских Срба. Недељу дана пре пада Будима, 26 августа 1686, цар је Новаку дао тражено заштитно писмо, по коме ће се банатским Србима у темишварском дикстрикту осигурати сва права која они траже од цара.

План је био такав да ће Новак преселити велики број Срба из крајева Баната поседнутих још увек Турцима на ослобођену територију аустро-угарске монархије. За команданта тих Срба цар је наименовао мађарског аристократу и генерала грофа Иштвана Чакиа. Он се према Србима доцније показао прилично благонаклон и имао је смисла за испуњавање њихових оправданих захтева, а умео је вешто и да их обучи у војним вештинама за случај ако банатски Срби буду били потребни за учешће у новим борбама против Турака, у циљу потпуног ослобођења Средње Европе.

Оригинални документ постоји о томе још и данас у Ратном архиву у Бечу, датиран 26 августа 1868. Документ је писан на немачком језику по старинском правопису, а у њему се на више места помиње угледни банатски Срби Новак Петровић' који је ову важну политичку мисију брзо и веома повољно, решио по банатске Србе, којима је већ било додијало дуготрајно робовање Османлијама.

Новак Петровић није застао на пола пута. Свршивши ову важну акцију по војвођанске Србе, он је почео енергично да ради на томе да се и остали Срби из Баната прикључе покрету његових присталица, јер ће од тога сви они имати велике користи. И ова друга Новакова акција уродила је касније плодом. Бечки двор је у оно време, опијен новим великим победама над Турцима, постао одједном великодушан и издашан...

ВОЈВОЂАНСКИ ХРОНИЧАР

РЕЗУЛТАТИ ПРВОГ ПОЛУГОДИШТА У ТРГОВАЧКИМ АКАДЕМИЈАМА У ПЕТРОВГРАДУ

Петровград, 9 фебруара. — У Државној трговачкој академији у Петровграду саопштен је ученицима успех у првом полугођу. Од укупног броја ученика, 40 од сто је прешло са позитивним успехом, а остали су добили слабе оцене из по једног, два и више предмета. Искључена су због слабог учења 4 ученика из другог разреда.

У Трговачкој академији Трговинско-индустриске коморе са позитивним резултатом прошло је 55 од сто ученика, док остали имају слабе оцене већином из по једног или два предмета.

—o—

НОВИ МАЈСТОРИ У ПЕТРОВГРАДУ

Петровград, 9 фебруара. — Код Удружења занатлија за град и срез Петровград положили су мајсторски испит: Коста Урсулов, папучар из Петровграда; Никола Нај, кројач из Јаше Томића; Јован Шнајдер, кројач из Павлова; Кајица Леваков, месар и кобасичар из Меленаца; Ђорђе Терек, ковач из Новог Итебеја и Андраш Тот, ковач из Горње Мужље.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ

ПРАВНИЧКИ ГЛАСНИК, орган Удружења правника у Новом Саду, у своме јануарском броју доноси уводни чланак нашег познатог правног писца г. др. Јована Пивничког „Градња на туђем земљишту по Предоснови и сродним законима". После ове научне и исцрпне студије, где се дају веома корисне сугестије законодавцу у погледу скорог изједначења грађанског законика нарочито обзиром на посебне проблеме наше државе као претежно пољопривредне земље, долази чланак г. др. Јована Миљковића „Како треба тумачити уговор о усвојењу". Затим долази одлично одабрана, систематски сређена и веома исцрпна грађанска и кривична пракса Касационог суда у Новом Саду. Дат је скоро потпуни преглед најновије судске праксе, јер само грађанских пресуда има преко 130. Најзад примећујемо једну сасвим нову рубрику „Из праксе рекурсног суда". Ово је веома корисна иницијатива Удружења правника, јер се доказало да није више довољно објављивање праксе само виших судова Касационог и Апелационог, јер увођењем нових закона многи предмети више уопште и не долазе до ових виших судова, него се у последњем степену решавају код Окружних као другостепених судова. Како су ови потпуно самостални и како нема једног заједничког вишег суда који би био регулатор њихове праксе, то се на овај начин публиковањем и коментарисањем ових одлука може донекле утицати на уједначење судске праксе отклањањем супротности мишљења и правних схватања која код појединих Окружних судова нашега правног подручја могу да настану.

Правнички гласник излази сваког последњег у месецу. Уредништво и администрација, Соколска 16.

ЗБИРКА ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Изашла је друга свеска деветнаестог годишта ове одличне наше стручне ревије, коју уређује г. др. Никола Ј. Игњатовић ,судија Касационог суда у Новом Саду. Збирка доноси низ одлука које су од опште користи за практичан рад свих наших правника. Број други доноси овај садржај: Припадлежности општинских бележника; Утврђивање вредности спора по призивноме суду; Обавеза свекра за издржавање; Прековремени рад; Одузимање својевласности; Ограничење удовичког права; Жалба против обуставе извиђаја; Укидање имовне заједнице; Стављање на располагање; Хонорарно писмо адвоката; Неплаћање годишњег адвокатског доприноса; Неплаћање месечних улога за Пензиони фонд Адвокатске коморе; Отежице; Примена § 65 Кз; Искључен рекурс; Квалификовање правног посла; Продаја непостојеће тражбине; Достава фирми; Рок по извршном закону; Престанак надлежности сирочадског стола у питању издржавања; Убирање доприноса водних задруга; Рекурс против трошкова; Наставно извршење; Привилегована аграрна банка; Задужбина; Уредба и правилник се не може косити са законом.

Данашњи програми у биоскопима

РЕКС

Данас, премијера најбољег певачког филма

Песма златног запада

У гл. ул. краљеви песме

Џенет Мак Доналд
Нелсон Еди

Раскошна оперета, која надмашује досадашње филмове славног певачког пара

УРАНИА

Весели филм из Беча

ГОСПОЂА МИЛИОНАРКА

Музика: Роберт Штолц

Фридл Џепа

Волф Албах Рети, Рудолф Карл и Фриц Имхоф

АПОЛО

Премијера шлагер оперете

ЈЕДНА НОЋ У МАЈУ

Марика Рек
Виктор Стал
Оскар Сима

РОЈАЛ

Премијера

ТАРЦАН У ХАРЕМУ

Опасне и мистериозне пустоловине у срцу џунгле. Тарцан победник над силама џунгле.

Додатак:

ЦРНА МАСКА

(шала Том и Пом)

ОДЕОН

Премијера

Из живота руских избеглица, након револуције, у Паризу

ЉУБАВНЕ НОЋИ ВЕЛИКОГ КНЕЗА

У гл. улози: Кети вон Наџ, Жан Мира, Фернад Фарб

Осуђен претседник

Горњомужљанске општине који је оклеветао адвоката г. др. Божу Аннкића

Петровград, 9 фебруара. — Судија појединац Окружног суда у Петровграду г. др. Јован Јовановић одржао је суђење г. Анталу Гомбошу, претседнику општине Горња Мужља, по тужби петровградског адвоката г. др. Боже Анкића. Г. др. Анкић навео је у тужби да је г. Гомбош на седници општинског већа у Горњој Мужљи, 25 септембра прошле године на питање већника Турањија изјавио да му је адвокат г. др. Анкић нудио 10.000 динара да не дође на расправу у парници општине против бившег општинског подбележника Кертеша, кога је др. Анкић заступао пред судом, а у циљу да га општинско поглаварство на тај начин изгуби парницу.

Гомбош се брани да је на седници општинскогког већа изјавио само толико да му је је неко нудио 10.000 дин. а није помеменуо име др. Анкића. Међутим, шестест општинских већника који су саслушушани као сведоци изјавили су да је је претседник именовао др. Анкића. Суд уд није усвојио предлог браниоца адвдвоката г. др. Душана Братића да се се саслушају и остали општински већниници, те је донео пресуду, којом је Г. Гомбоша осудио на 30 дана затвора.

Љубоморна жена сасула сусетки паприку у очи

Петровград, 9 фебруара. — Љубоморна Петровграђанка Марија Зубнар сумњала је да њена сусетка Розалија Вајблинг одржава односе са њеним мужем. Због тога се већ више пута свађале па и тукле. Марија је јуче поново сазналаала да се Розалија састаје са њеним мужмужем, па је чекала Розалију на улици и и сасула јој паприку у очи.

Полицијаија је против љубоморне жене повела поступак.

—o—

Малолетни келнер одвео дванаестогодишњњу девојчицу, за којом су родитељи трагали дуже времена и и тек јуче је пронашли

Један малолетни келнер одвео је једну такође малолетну девојчицу из куће њених родитеља. Родитељи су трагали за несталом девојком, која је синоћ случајно пронађена.

Послодавац малолетног келнера приметио је једну младу девојчицу, од својих 12—13 година, баш у моменту када је улазила у собу младог келнера који је у његовој гостиони имао свој стан. Послсле тога је газда приметио да је и келнанер ушао у собу.

Власник к каване одмах је о томе известио полицицију. Један стражар је предвео келнепера заједно са девојчицом, која је упупућена на лекарски преглед, јер постојиоји сумња да је малолетни дечак над н њом извршио обљубу.

Полицијаија је повела истрагу да расветли детаљеље љубави ових малолетника.

ОСЛОБОЂЕН ЈЕ НАДНИЧАР КОЈИ ЈЕ РАЗБИО ГЛАВУ СВОМЕ ПРИЈАТЕЉУ, ЈЕР ЈЕ ОВАЈ МЕЂУВРЕМЕНО УМРО

Петровград, 9 фебруара. — Пред Окружним судом у Петровграду одговарао је Петар Табор, надничар из Клека, који је оптужен да је 16 августа прошле године ноћу ушао у колибу Николе Штумпфа, надничара, и изударао га штапом по глави, тако да му је главу разбио, те је дуже времена био на лечењу у болници у Петровграду.

Табор се брани да он то није учинио и да је Штумпфом живео у пријатељским односима.

Међутим, Штумпф је код истражног судије изјавио да је била месечина и да је у нападачу препознао Табора.

Како је Штумпф међувремено умро, суд је Табора из недостатака доказа ослободио.

—o—

ВАШАР У ПЕТРОВГРАДУ

Петровград, 9 фебруара. — 24, 25 и 26 фебруара одржаће се у Петровграду годишњи вашар, првог дана за говеда, овце, козе и свиње, другог дана само за коње, а трећег дана и за сваковрсну робу.

Хапшење обијача који су опљачкали в властелинство Котек

Жандармерија у Старом Футогу ухапсила је јуче Милана Сомборца, Вендела Крикса и Матију Штајна, ратаре из Старог Футога. Сомборац и другови су ноћу ушли у властелинство Котек и однели апарат за електризирање, разне лекарске инструменте, парне машине, женска седла и неке ситнице. Вредност у украдених ствари премаша неколико хи хиљада динара.

На сааслслушању лопови су признали крађу, те е су изјавили да су кредене ствари распаспродали у Новом Саду. Данас су СоСомборац и другови предати истражном м судији у Новом Саду.

Десет минути у Суботици је био обустављен сав телефонски и телеграфски саобраћај због обести двојице дечака који су у пошти извадили осигурач

Суботица, 9 фебруара. — Два младића, од којих је један средњошколац, извршили су у пијанству необичан напад на суботичку пошту. Они су ушли у поштанску зграду и тражили тамо неког чиновника. Кад га нису нашли, разлупали су једно орманче, у коме су били осигурачи за телефон и телеграф. Затим је један од њих извадио те осигураче, тако да је цела зграда остала у мраку. Сем тога прекинут је сваки телефонски и телеграфски саобраћај на 10 минута. Службеници су приметили квар, па су брзо поправили инсталације. Полиција је спровела младиће, који су пола дана били у полициском притвору, док се нису отрезнили.

РЕПРИЗА А „ПОСЛЕДЊЕГ ПЛЕСА"

У Народнодном позоришту Дунавске бановине „Кн.Кнеза Намесника Павла" приказаће се е данас, у четвртак, репризa веома успелелог комада „Последњи плес" од Фрање е Херцега.

Овај веомеома интересантан комад имао је на премремијери изванредног успеха, и својим духовитим диалогом, интересантним заплетима и прецизном глумачком игром одушевио је многобројну публику. Режија г. Т. Тапхофера психолошки мотивисано изнела је комад и дала га а у једној веома нивеларној форми. Чететири слике декора израдио је сценограф г. М. Шербан веома инвенциозно у у духу савремене уметности.

Улазнице се се продају преко целог данаа на позоришној благајни (Споменадом) и у у издавачкој књижари „Славија" (тел. 2 24-95).

—o—

Млада сељанка која пије и краде

Пише нам један читалац из Србобрана:

„Невероватно је како се данашња омладина, не само по варошима, него и на селу, понаша и како све више морално пропада. Случајеви који се често дешавају и служе као жалостан пример моралне оронулости неких наших млађих људи показују да се на том пољу ипак мора нешто одлучно предузети, како би се прилике поправиле, а не погоршавале.

Веома је карактеристичан случај, у вези са срозавањем морала данашње омладине, који се пре неколико дана десио у Србобрану. Млада сеоска девојка, 21-огодишња Вера Сивачка, постала је у последње време већ у целом селу озлоглашена по томе, што је обилазила србобранске крчме и својски испражњавала чокање са ракијом.

Пре неко вече, Вера Сивачка се опила у једној србобранској крчми. За суседним столом седео је угледни и имућни србобрански поседник Миле Дебељачки. Она је приметила да Дебељачки има скупоцен златан часовник и ланац. И кад је села за његов сто (она му се сама понудила), она је у једном тренутку неприметно извукла из џепа поседниковог часовник, заједно са ланцем. Ту је показала вештину праве кесарошке.

Дебељачки је тек доцније приметио да му је златан часовник нестао. Одмах је посумњао на пијану девојку и поднео пријаву жандармерији. Органи јавне безбедности су код пијане девојке у стану стварно пронашли украдени часовник и ланац. Она је ухапшена. Брани се да у пијаном стању није знала шта ради...

Лепи изгледи за нашу будућност! Диван пример омладинске „честитости": девојка, ноторна пијаница и опасна кесарошка, и то на — селу!

М. Ј.

САМОУБИСТВО РАЗОЧАРАНОГ ШЕГРТА

Петровград, 9 фебруара. — Јуче је покушао да изврши самоубиство 18-огодишњи столарски ученик Јосиф Ходи, шегрт код петровградског столара Иштвана Жембери. Ходи је био већ завршио три године шегртског рада, те се пријавио да полаже помоћнички испит, али га испиту нису приступили, јер није имао три разреда шегртске школе. Како није постао помоћник, мајстор га је отпустио. Младић је био очајан, те је решио да се убије. Испалио је себи метак из револвера калибра 9 мм у груди. У тешком стању пренет је у болницу. *(Дан)*

10.II.1939.

КРОЗ БАЧКУ

Политичка општина у Светозару Милетићу врши надзор над пословима католичке цркве

Пише: Тоша Искруљев

9

Код православних Срба о подизању цркве, о њеном издржавању и особљу стара се Српска православна црквена општина са претседником на челу. Тако је и код римокатолика, али у многим местима, уместо црквених општина, постоје патронати.

Патронатско или заштитничко право над црквом може да врши једна варошка управа, општинска управа, једна приватна особа или приватно удружење, једном речју, онај који је цркву подигао, ко се стара о њој и коме је то право признато од стране црквених власти за учињене заслуге. Онај који врши патронатско право има не само права него и дужности. Патронат је дужан да се стара о цркви и црквеним зградама, да води бригу о расходима и приходима црквеним и да се стара да црква не трпи на угледу. Стара се, о исхрани бедника своје вероисповести. Патронат има нарочита прав. Чланови патроната заузимају боља места у цркви; приликом ношења литије (процесије) иду одмах за свештеником, а неки патронати добију чак и право да бирају себи свештеника и црквене послужитеље као што је случај, на пример баш у Светозару Милетићу. Патронатско право стичу они који су, например дали бесплатно земљиште за цркву,, који подижу цркву и који је после и издржавају.

У Светозару Милетићу сва земља у хатару је дата племићима. Али кад је 9 децембра 1803 године подарена земља племићима, онда је са земљом дато и патронатско право над црквом. Патронатско право је управо добила земља, односно свагдашњи њени уживаоци, а то су тада били племићи.

Како се упочтку вршило патронатско право, можда ће објаснити општински записник од 21 октобра 1888 године, где стоји: „Општина Немеш Милитића као таква није никад вршила патронатско право, него само 36 племићских породица, које су на основу краљевског даровног писма од 9 децембра 1803 године добиле патронатско право. Патронатско право су вршиле горепоменуте породице први пут 1808 године и то приликом избора свештеника, када им је то црквена власт признала као племићским породицама и заједничким власницима земље. Други пут су то патронатско право вршилеисте фамилије као чланови заједничког власништва земље, племићске општине Милетића 30 априла 1820 године: када су гласале 122 породичне главе“.

Из овога записника се види да су у избору црквених намештеника учествовале све пунолетне племићске „мушке главе“, а после њихови потомци, као власници племићске земље. Али нису се могли у свакој ситници позивати сви мушкарци на решавање. Осетила се потреба за једним извршним одбором, који ће у име свију племићских потомака састављати годишњи буџет за издржавање цркве и црквених намештеника, који ће се дописивати са црквеним и политичким властима, који ће пазити да се зграде држе у реду, који ће руководити избором итд. О томе је било речи још 1888 године. Изгледа да је вођење црквених послова поверено било општинском одбору и управи. Општински одбор је, затим, узео на себе и назив „патронатски одбор“.

Општински одбор, као патронатски одбор, фунгирао је све до 1938 године, док није дошло до врло тешког сукоба између патронатског одбора и бискупа. Бискуп је у свом допису бр. 2838/938 рекао и ово:

„Патриотско право ће се средити на тај начин да ће се пописати власници патронатског земљишта, и ови ће изабрати своју репрезентацију, којој ће припадати решење патронатског права. Ово тело не може бити истоветно са општинским одбором. Док се овај поступак не реши, обуставља се сваки рад у смислу патронатског права“.

Према овоме, бискуп суспендује садашњи патронатски одбор и тражи да се изабере нов патронатски одбор, који неће имати никакве тешње везе са политичким властима, већ ће све независно решавати од политичких власти.

Бискуп се труди да се ослободи садашњег одбора патронатског и зато што је тај одбор уједно и одбор политичке општине, и тиме је својим радом подложан надзору управних власти, среског начелства, бана. Према томе се и сви записници патронатског одбора са закључцима уводе у записничку књигу општинског већа и шаљу се управним властима на одобрење. Записник води општински бележник, који је Србин православне вере, а срески начелник или бан су исто тако Срби православне вере. На основу тога, и ови, као припадници друге вере, у извесној мери су у вези са одлукама патронатског одбора. Бискуп о припадницима друге вере неће ништа да зна и жели, да се њих што пре ослободи, па зато и жели да се патронатски одбор на другој основи организује и да то убудуће никако не буде општински одбор.

Данашњи патронатски одбор опет истиче да је тако било и пре рата, када су у жупанији седели и Срби православне вере као и чланови друге вере, а и онда је срески начелник био Србин православне вере, па поред свега тога месни патронатски одбор је функционисао без икакве сметње и римокатоличке власти у том погледу нису правиле никакве сметње.

Без обзира на те замерке, одбор се грчевито држи свога стеченог права и не попушта.

Редовно купање у Новосадској јодној минералној води чува Ваш организам од реуме

СКУПШТИНА СРЕСКОГ ОДБОРА ЦРВЕНОГ КРСТА У ПЕТРОВГРАДУ

Девет добровољних болничара Среског одбора Црвеног крста у Петровграду даваће своју крв тешким болесницима

За претседника Среског одбора изабран је поново г. др. Димитрије Кристић

Петровград, 9 фебруара. — У Дому Црвеног крста одржана је јуче преподне годишња скупштина Среског одбора Црвеног крста, под претседништвом г. др. Димитрија Кристића, управника Бановинске болнице. Скупштина је била одлично посећена као досада ни једне године.

Управа је поднела исцрпан извештај, из којег се види да је рад у прошлој години био нарочито плодан. Као што је познато, петровградски Срески одбор, први од свих среских одбора у земљи, отпочео је да одржава течајеве добровољних болничара. До сада је одржао 10 течајева и оспособио 134 добровољна болничара и 122 добровољне болничарке. Одржао је већи број самарјанских течајева и оспособио 304 самарјана и самарјанке. Први у земљи отпочео је и са одржавањем течајева за борбу против туберкулозе. Досада је одржано 25 таквих течајева, које је завршило 469 слушалаца, већином фабричких радника и ратара, којима је то и најпотребније. Да би се смањио морталитет одојчади, одржан је и један течај за негу одојчади, који је свршило 20 слушатељки.

На молбу Бановинске болнице у Петровграду, 9 добровољних болничара пријавило се добровољно за даваоце крви. Свима њима крв је прегледана, те су класифицирани у групе. Баш ових дана обављене су две трансфузије крви у Бановинској болници, за које су дали своју крв добровољни болничари Блаже Мркајић и Хенрих Амбрози.

У оквиру Црвеног крста ради и саветовалиште за лечење алкохоличара, које води лекар г. др. Миша Матић. За две године откако ради ово саветовалиште прошло је кроз њега 240 лица. Данас се у Петровграду број ноторних пијаница знатно смањио, јер се од овог броја 135 лица излечило од пијанства, а од оних који су продужили да пију неки се поново лече, двојица су извршили самоубиство и један је умро.

За бржи и удобнији пренос болесника и рањеника Срески одбор је набавио за 60.000 динара од Главног одбора Црвеног крста нови санитетски аутомобил са једним носилима, који је од велике користи за Петровград и за све суседне општине. У току прошле године санитетски аутомобил је прешао 12.517 километара, обавивши рекордан број вожњи, и то у граду 70 и ван града 162. Пошто се указала потреба за пренос умоболних болесника, набављена је и једна лудачка кошуља.

У трима ђачким кухињама Црвени крст је за време 4 зимска месеца прехрањивао 260 ученика петровградских основних школа.

Откако је Срески одбор подигао свој дом, интересовање за Црвени крст у Петровграду је знатно порасло и број чланова стално се повећава. У току прошле године Срески одбор имао је 1469 чланова из грађанства и 381 из војске и државних службеника. Према броју из 1937 године, број чланова из реда грађанства повећао се за 184, а оних из реда војске и државних службеника за 67.

Интересовање за Црвени крст порасло је и по општинама и Петровградском срезу, те је основано 5 општинских одбора и три повереништва. Општински одбори основани су у Павлову, Словачком Арадцу, Белом Блату,, Малом Торку и Клеку, а повереништва у Српском Елемиру, Горњој Мужљи и Ботошу.

Пошто су сви извештаји примљени, дата је управи разрешница, те је изабрана нова на челу са досадашњим претседником г. др. Димитријом Кристићем. За потпретседнике изабрани су гг. Тимотије Рајић, градски велики бележник и др. Корнел Радуловић, лекар. Секретар гђа Савета Јелачић,, учитељица; благајник г. Александар Бредер, градски главни контролор; библиотекар г. Јован Поповић, чиновник Среског одбора; домаћин зграде г. Александар Бредер. Чланови управе: др. Иван Грујић, др. Ђура Деканић, Кристифор Драган, Љубинко Двндарски, Виктор Елек, Бранко Живановић, Славко Јаковљевић, др. Стеван Ковач, Емилија Коларов, Јулија Кон, Божа Лекић, Жива Милић, Емил Николић, Стеван Нинчић, Павле Павловић, Јован Пенц, др. Арон Пешић, Мија Петров, Милан Подградски, Сима Попов, др. Богдан Поповић, Радмила Радуловић, Јован Радуловић, Мирко Рајх, Лазар Ракић, Милан Стејић, инж. Тешимир Филиповић, и др. Давид Финци. Надзорни одбор: гг. Петар Галетин, Еуген Колан, Никола Штрауб и Љубомир Кирћански.

На скупштини је решено да Срески одбор већ у рано пролеће отпочне са одржавањем шоферских курсева за добровољне болничарке, за које се петровграђанке живо интересују.

На скупштини су раздељена одликовања гђи Олги др. Кристића и г. др. Миши Матићу, лекару, које је Главни одбор одликовао златним медаљама Црвеног крста и неколицини чланова управе који су одликовани сребрним медаљама. *(Дан)*.

Моле се ц. претплатници „ДАНА“ који нису извршили дужну претплату, да то изволе што пре учинити путем послатих чековних уплатница.

Уплатницу треба читко испунити на бр. 58.460 нашег чековног рачуна са назнаком да ли је нова или стара претплата.

ТУРИСТИЧКЕ ВЕСТИ

Обновљен рад повереништва „Фрушке Горе“ у Тополи. Недавно је обновљен рад у повереништву друштва „Фрушка Гора“ у Тополи, Шумадија. За повереника је постављен г. Војислав Недић, старешина Сремског суда и познати јавни радник.

Повереништво „Фрушке Горе“ у Горажду. У наставку своје акције на Дрини и Подрињу, друштво „Фрушка Гора“ поставило је за свога повереника у Горажду, Дринска бановина, г. Едхема Тановића, чиновника Шипада.

Скупштина подружнице „Фрушке Горе“ у Старој Кањижи. У Старој Кањижи је одржана годишња скупштина подружнице „Фрушке Горе“. После прочитаних извештаја, изабрана је нова управа. За претседника је изабран инж. г. Геза Кемењи, за потпретседника г. Лаза Терзин, за секретара г. Милутин Мазић и за благајника гђица Персида Богосављевић. У управни и надзорни одбор изабрани су још осморица познатих планинара и туриста из Старе Кањиже.

Стање снега и температуре у Словеначкој. Према последњем извештају љубљанског Путника, стање снега и температуре у Словеначкој гласи: Крањска Гора —4, ведро, пршић 50 см; Ратече-Планица —4, ведро, пршић 40 см; Довје-Мојстрана —5, ведро, ледена кора која се под смучкама топи 25 см; Покљука —6, ведро, пршић 80 см; Бохињ —7, ведро, снег утапкан 15 см; Комна —5, ведро, пршић 180 см; Вогел —4, ведро, пршић 175 см.

Предавање о Југославији у Хамбургу Хамбуршки туристички уред „Сафари“ у заједници са друштвом „Југославија“ приредило је 8 о. м. у Хамбургу велико филмско предавање под насловом „Путовање по Југославији“.

Друштвено путовање привредника у Лајпциг на пролећни сајам. Средишњи путнички биро друштва „Фрушка Гора“ приређује друштвено путовање југословенских привредника на пролећни велесајам у Лајпцигу, који се одржава од 3 до 14 марта о. г. Путује се засебним возом са поласком из Новог Сада. Успут ће се посетити Праг а при повратку бечки велесајам.

Путовање се колективним пасошем на основу личних уверења учесника. Уверење о плаћеној порези није потребно. Цена вожње износи тур ретур 870 динара у трећој класи и 1280 динара у другој класи. У Немачкој је предвиђено неколико факултативних излета за учеснике у разним правцима Немачке. Пријаве се примају најкасније до 25 фебруара о. г. код свих бироа Путника и месних организација друштва „Фрушка Гора“.

У три реда...

Спортске вести са свих страна

Југословенски ногометни савез је забранио Блп-у да за годину дана прима у чланство нове клубове. Ова забрана је дошла после наглог повећања броја клубова на територији овог потсавеза.

Двадесетогодишњицу од свог оснивања Знп ће прославити на веома свечан начин 25 и 29 јуна и 2 јула ове године.

Југославија у Девис-такмичењу ове године игра прву своју утакмицу са тениском репрезентацијом Ирске.

Рипензија, одличан румунски клуб, гостује 18 о. м. у Борову, где ће играти против С. к. Бата. Румуни ће 15 о. м. играти једну утакмицу у Новом Саду а 19 о. м. у Суботици.

СПОРТ

У недељу неће бити I утакмица

Нак је одбио да игра реванш утакмицу са Војводином

У недељу, 12 о. м., требала се одржати у Новом Саду реванш утакмица између новосадског првака Војводине и Нака. Као што је познато, Нак је на утакмици за Зимски куп Нпп-а успео да победи Војводину. После ове победе подмлађеног тима „плавих“ над некомплетним тимом Војводине, било је говора код управа обеју клубова за реванш утакмицу. Изгледало је већ да ће до овеове утакмице и доћи. Међутим, управа Нака у последњем моменту је одлучила да одустане од ове реванш утакмице. Тако у недељу неће, изгледа, бити и фудбалског програма, јер и Нак одлазлази у Суботицу, где ће играти пријатељску утакмицу са Санд-ом.

Уколико Војводина не буде играла у Новом Саду, она ће играти негде у провинцији.

Припреме за олимписке игре у престоници Финске 1940 I године

Када на великој географској карти потражите све најсеверније престонице, онда можете лако и брзо установити да је главни град републике Финске најсеверија престоница на свету, и уопште од екватора најудаљенији град у којем борави један државни поглавар. Хелсинкиу су најближи Осло и предратна царска руска престоница Петроград. Али је Осло испод 60 паралеле, а Петроград, који више није главни град велике суседне државе, наслања се на 60 паралелу, али је не прелази.

Све остале северне престонице су много ближе екватору. Не само у Европи. Тако, на пример, Отава, главни град Канаде, није северније од нашег Загреба, а Вашингтон је на паралели Атене, док је гл главни град манцурског цара Хсикинг на на висини Рима. За јужну половицу је ије познато да изнад 40 паралеле, дакле, у уу удаљености Анкаре и Мадрида, од екв екватора нема главних градова.

Хелсинкинки (или како се шведски каже Хелсингфорфорс) може бити поносан на тај свој рј рекорд, јер он не само симболички, нс, него и стварно значи победу цивилизацације над географским ширинама. Кад да бисмо могли пренети главни град Финоинске, познат по заслуженом имену „бе„беле престонице севера“, за неколико со стотина километара на запад по истој пј паралели, могли бисмо га поставити на на јужни рт Гренланда, а да ни за малоало нисмо ишли северније.

Први успех

југословенских хокејаша у Швајцарској

Наша хокеј репрезентација тек у четвртој игри на међународном такмичењу у хокеју на леду је успела да постигне свој први успех. Југословени су успели да играју са Белгијанцима нерешено, 3:3.

Овај први и једини успех наших почетника је донекле умањио наше неуспехе у првим утакмицама. Наиме, Југославија је у првим утакмицама са Чешко-Словацима, Летонцима и Швајцарцима примила ни мање ни више него 53 гола, а није дала ниједан гол. Успех с. Белгијом је показао да су наши губили у првим борбама захваљујући само својој нерутинираности и првом наступу на једној значајној међународној приредби.

Новинарска места на трибини

Фински олимписки одбор је објавио ову важну вест за новинаре, који се спремају 1940 на XII Олимписке игре у Хелсинки. Око 600 новинара имаће места на главној трибини олимписког стадиона у Хелсинкиу, и то баш на висини циља код свих утрка. Деоба ових новинарских места ће се извршити као и код пређашњих игара. Св Свака нација добиће одговарајући би број места према бројној снази њезьезине момчади (у Берлину је било је једно новинарско место на 10 такмичачара!) Приређивачки одбор послаће нс новинарске исказнице појединим нарнародним олимписким одборима, којиоји ће онда међу пријављеним новинвинарима своје земље изабрати оне не којима ће дати ове олимписке искасказнице. Рачуна се да би Југославијија могла добити 8 до 10 исказница. ца.

Triton ? ? ?

Треба искористити

слободне термине до почетка потсавезног првенства

Новосадски клубови ће почети пролећну првенствену сезону тек 19 марта. Тако до тога времена остаје шест дана, када би се у Новом Саду могле одржавати фудбалске утакмице. Време је, углавном, лепо, тако да је штета што се баш сада не игра. Када знамо да су се утакмице за Зимски куп Нпп-а играле по дебелом снегу и страховитој хладноћи, онда је заиста чудновато што се сада не искоришћују ови термини.

Истина, по нашем сазнању, управа Војводине намерава да спреми новосадским пријатељима фудбала неколико приредаба, али до данас нисмо могли да видимо да ли се у том правцу нешто урадило. Исто то важи и за други велики новосадски клуб Нак. Од прворазредних клубова би за приредбу неке интересантније утакмице у Новом Саду дошла у обзир и С. к. Истра, која би сада, када се налази у доброј форми, могла да доведе у Нови Сад један јачи тим.

Новосађани су жељни јачих и лепших фудбалских приредаба. Клубови сада ништа не рсекирају, јер немају да плаћају таксе, које су их пре спречавале да доведу у Нови Сад клубове који мало више траже.

Мали огласи

„ФЛОРОДОР“

модерно сретство за неговање лица. Уклања боре, лишајеве, освежава лице. Главно стовариште „Вегетабилиа“. Нови Сад. Може се добити у свима стручним радњама. (2617)

У гостиони „МИЛЕТА“

у петак увече рибља вечера, а у суботу приредиће се маскенбал. (392)

Буковичка минерална вода „Књаз Милош“

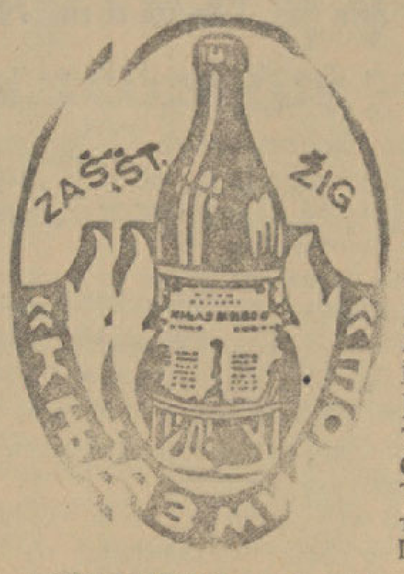

најбоља, најукуснија и најјефтинија природна минерална вода. — Њени минерални састојци лековито утичу и препороде цео организам а нарочито пробавне органе. — ОДЛИЧНА ЗА ШПРИЦЕРЕ. сама освежава и крепи

Чувајте се фалсификата

јер могу бити опасни по здравље

Пазите на заштитни жиг!

Доставља се свима радњама, а носи се и кући. Може се добити у свима местима по колонијалним и гостионичарско-кафанским радњама.

Канцеларија у Новом Саду

Трифковићев Трг бр. 3-I — Телефон 20-20
СТОВАРИШТА: у Београду Карађорђева 15 Тел. 30-428. — код ФИЛИЈАЛА: у Сомбору тел. 69. Смедереву тел. 47, Крагујевцу тел. 88, Петровграду тел. 169. Одељење Суботица тел. 325

ЗАСТУПСТВА: у Загребу, Бања Луци, Скопљу Нишу, Краљеву, Крагујевцу Чачку, Ваљеву, Ужици, Лозници Обреновцу Шапцу, Лесковцу, Младеновцу, Сарајеву, Тивту и у свим већим местима.

Штедионица Дунавске Бановине

КРОЗ НОВИ САД

Библиотека Матице српске отворена од 8—12 и 15—17 часова. Музеј Матице српске отворен од 11—12 часова.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Од 4 до 10 фебруара

Апотека Гросингер Мр. Јована, Краља Петра ул. бр. 30. Телефон 27-40.

Апотека Михелс Мр. Јулија, Краља Петра II 70. Телефон 29-51.

Апотека Насл. Жигровића, Петроварадин.

*

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА
„Књаз Милош" Ш. Д. Б. НОВИ САД, Краља Александра 21. Телефон 20-20 и 32-42. — Код филијала: СОМБОР Телефон 69. — СМЕДЕРЕВО: Телефон 47. КРАГУЈЕВАЦ: Телефон 88 и ПЕТРОВГРАД: Телефон 169. РУМА: Телефон 39 и БЕЛА ЦРКВА: Тел. 40.

—o—

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ

Рођени су: Антун син Антона Сокола, ковача и Јелене Кочиш. Валтер, син Јосипа Клипела, пекара и Катице Ранковића.

Венчања није било!

Умрли су: Марија Трифуновић рођ. Будошан, домаћица, стара 78 год. — Јакоб Ренер, зидар, стар 64 год. — Пула Требилер рођ. Туна, домаћица, стара 64 године. — Јосиф Оберкерш, дете, старо 15 месеци.

—o—

НОВОСАДСКА БЕРЗА

Нови Сад, 9 фебруара 1939

У берзанском промету закључено је данас::

ПШЕНИЦА: Бачка 155—157, банатска 155—157, сремска 155—157, славонска 155—157.

РАЖ: бачка 142.50—145.

КУКУРУЗ: паритет Инђија Вршац 97—98, сушени паритет Инђија 110—112, сушени паритет Вршац 109—110.

БРАШНО: 0гг и 0г бачко и банатско 245—255, број 2 225—235, број 5 205—215, број 6 185—195, број 7 155—165, број 7 и по 122.50—127.50, број 8 112.50—115; 0гг и 0г сремско и славонско 240—250, број 2 220—230, број 5 200—210, број 6 190—200, број 7 150—160, број 7 и по 122.50—127.50, број 8 112.50—115.

ТЕНДЕНЦИЈА: Слабија.

ПРОМЕТ: средњи.

—o—

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Француској музици посвећен је четврти час Народног конзерваторијума, у петак 10 фебруара, у 18.15 часова, који ће се одржати у великој дворани Спомен-дома. Уводно предавање одржаће директор Музичке школе „Бајић" г. Рикард Шварц. У концертном делу суделују гђе Беба др. Капамацијe (сопран) и Милица др. Моч (клавир), као и одлични и реномирани гудачки квартет Њемечек—Слатин из Београда. На програму су најрепрезентативнија дела француске националне школе у музици деветнаестог века, као и мајстори импресионизма. Улазнице могу се добити код „Славије" и Липковића. Помажући чланови Музичког друштва имају право на бесплатне улазнице. Упозораваа се публика да ће предавање почети тачно у 18.15 часова, како би се концерт у одређено време завршио, т. ј. у 20 часова.

Изложба слика г. Миленка Шербана

привлачи велику пажњу новосадске публике

Изложба ће бити отворена до 12 фебруара

Ретко је која уметничка изложба у Новом Саду привлачила толику пажњу као изложба уметничких радова академског сликара г. Миленка Шербана. Што је овде велика реткост за сликарске изложбе, ова је врло добро посећена. Дворана у Спомен-дому, где је г. Шербан изложио неколико десетина својих најновијих радова, прима преко целога дана велики број посетилаца.

Последњи пут г. Шербан је излагао у Новом Саду 1932 године. У међувремену излагао је у Прагу, Софији, Солуну, Атини, Београду и Загребу. Стручна страна критика свугде се најласкавије изражавала о уметничким квалитетама г. Шербана. приликом изложбе у Прагу, у дворани Манеса, где је г. Шербан излагао заједно са групом Облик, којој припада од 1931 године, шеф уметничког отсека Штеха писао је у „Ческом слову" приказ изложбе. Упоређивао је југословенске сликаре са чехословачким и констатовао француски утицај и на једне и на друге. Штеха је тражио међу југословенским сликарима оне који су расни, везани за земљу, код којих има нешто специфично југословенско, слободно од утицаја француског сликарства. Штехин избор пао је на г. Миленка Шербана, код којег је констатовао специјални југословенски израз, извесну балканску ноту која је изражена бојом, јасноћом боја и логичким везивањем једне за другу.

И у осталим местима где је излагао, г. Шербан је исто тако привлачио пажњу целокупне стручне критике. У Софији је неколико његових радова откупљено за државни музеј, на изложби коју је приредио 1934. Последња изложба у иностранству била је у Солуну, прошле године.

Већина слика на овој изложби обишле су и Праг, и Софију, и Солун, и Атину, и Београд и Загреб. Многе међу њима, по писању стручне критике, оцењене су као велике вредности. Нарочито је интересантан пејсаж Фрушке Горе, који је донет на један нов и оригиналан начин. Досада ниједан сликар није на овај начин гледао на пејсаже. Уствари, нико пре г. Шербана није сликао Фрушку Гору, и у ликовном свету она је позната само преко његових слика. Иако пејсажи заузимају највећи део ове оригиналне изложбе, они нису једини који привлаче пажњу. Портрети су од једнаке вредности. Композиције г. Миленка Шербана нису су алегоричке, него су црпљене из живота. Једна од најлепших је она која носи назив „Четири пријатеља". Ту су четири заиста добра пријатеља, новосадски књижевници и уметници: Лесковац, Васиљевић, Митров и Шербан. Сјајно је компонован основни мотив: круг пријатеља који једнако посматрају актуелне проблеме.

Пажњу свих посетилаца нарочито привлаче и слике „Жена са турбаном", „Виле у рибњаку", Јесен у Фрушкој Гори", „Пејсаж на Бегеју" и друге.

Карактеристично је на сликама нешто што код наших сликара нема: то је специфичан, крупни потез. Г. Шербан, очигледно, у први план поставља основну замисао, коју разрађује крупним, оштрим и снажним потезима, који истичу оно што је битно, маркантно, а ишчезавају споредни детаљи, који се губе у целини. Тако се оштро истиче оно што карактерише битност замисли исказане сликом. Композиције су заокругљене, претстављају хармоничну целину: свака је песма за себе. Све је психолошки продубљено. Пејсажи из природе претстављају идеје исказане природним манифестацијама. Портрети исто тако нису ту ради лика свога носиоца, него су психолошке студије исказане на овом лику. Боје су једноставне, крупно и сигурно нанесене, нису мешане, једна другу не потискује, не гази; звучне су, јасне, распеване.

Ова оригинал изложба биће отворена д о12 овог месеца.

С. Ф.

И ВИ СЕ КОРИСТИТЕ
нашим популарним рекламним ценама 6 карата и 1 велика (18x24) дин. 30; за легитимације 6 комада дин. 9.—
Фото-студио РОЈАЛ

Програм

јубиларне Народне забаве

на Три јерарха

На забави ће говорити Министар просвете г. Ст. Ћирић

На света Три Јерарха, 12 о. м., одржаће се у Новом Саду педесета, јубиларна Народна забава. Ове године ову забаву приређује Месни одбор ЈРЗ. Забава ће се одржати у великој дворани Спомен-дома.

Програм јубиларне забаве је овог пута разноврстан. Тако ће у програму узети учешће: војна музика седмог Пешадиског пука Краља Петра Првог. На забави ће говорити г. Стеван Ћирић, министар просвете и народни посланик за град Нови Сад.

Српско занатлиско певачко друштво „Невен" отпеваће: Сељанчицу од Борјановића и „Ај ко ти купи..." од И. Бајића; Војничко писмо, од Војислава Илића млађег, рецитоваће г. Станоје Душановић, члан Бановинског народног позоришта „Кнез Намесник Павле", па ће, затим, Новосадски академски мушки хор извести композицију Ј. Готовца „Марјане", Х. Пала „Окрочак" и др. Милојевића, „Југословени". На крају програма ће Ратарско певачко друштво из Новог Сада отпевати композиције Смолеја и И. Бајића, па ће друштво за пропаганду народних игара и песама „Југословенско коло" извести последњу тачку програма „Наше село".

На игранци свира војна музика седмог Пешадиског пука Краља Петра Првог. Улазнице у претпродаји могу се добити у књижари „Славија". Цене улазница су од 10 до 40 динара.

ПОЗОРИШТЕ

Фрањо Херцег: Последњи плес

Веома лака друштвена комедија Фрање Херцега приказана је синоћ пред пуним аудиториумом. Комедија приказује један савремени брачни живот, чије збивање аутор подвргава сарказму. У комедији се решава проблем жене која се на веома дирљив начин опрашта од своје младости. Борећи се да прикрије своју прву бору и седу власе она тражи уточиште у спорту и плесу само да би себе заварала пред грубом стварношћу.

Режија г. Танхофера имала је извесних недостатака, који су постизавали супротан ефекат. На пример, гђа Петрић, као Јуцика, која је свесна својих година и која се бори да то прикрије на један достојан начин, није смела правити онакве поклоне, који су више својствени једној девојчици из завода. Она, свакако, не може да се као таква прикаже, већ само као млађа дама. То уместо да створи смешно, у радњи, изазвало је апатију. Режија треба да допуни и често исправи аутора. Глумци такође. И тек у тако скупном допуњавању постићи ће се успех.

Сценограф г. Шербан, који је у целој сезони веома оригинално и укусно декорисао позориште, показао се и овога пута као мајстор.

Г. Танхофер, као доктор Боронкај оригинално и са успехом је играо Американца, са свима атрибутима ових одмерених људи. Кроз целу игру остао је доследан: хладан, спреман на све, ништа га не изненађује и ништа га не узбуђује.

Г. Никола Стојановић, као Вагнер дао је јако импресивну слику обера из већих кавана, који се, будући да је доживео и видео штошта, скоро искревељио и одаје блазираност. Веома добре гримасе које је правио, биле су у складу са његовим држањем и говором. Потпуно је задовољио. Треба чешће да га видимо на позорници.

Г. Миљуш, који је заменио болесног Савића, био је врло добар, иако није имао времена да своју улогу добро простудира. Овом заменом је доказао да је заиста талентован глумац и да се на њега може рачунати увек.

Гђа Танхофер, као др. Јудита, била је веома симпатична, нешто због снажног деловања саме улоге, а више због успеле интерпретације.

Гђе Крањчевић и Петри задовољиле су.

Д. И.

ПОЖАР У ШАФАРИКОВОЈ УЛИЦИ

Јуче после подне, око 17 часова, у кући г. Андрије Анике, у Шафариковој улици 25, избио је пожар, који је настао у сушари за лековите биљке. Пожарна чета је одмах интервенисала, тако да је штета незнатна и надокнадиће се, јер је кућа била осигурана код осигуравајућих друштава „Сава" и „Унион".

Власник за ДАН к. д.: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ, главни уредник, Стевана Брановачког 11. — Ротациона штампа: ДАН, штампарско-издавачко и продајно предузеће Краља Александра, 7.